

Î N C H E I E R E

27 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Varvara Dogoter, reprezentată de avocatul Bolocan Ludmila,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Dogoter Varvara împotriva Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Comisiei de Litigii de pe lângă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Consiliului Național pentru determinarea dezabilității și Capacității de Muncă cu privire la anularea raportului comisiei de control, obligarea de a repune în drepturi și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 10 ianuarie 2018, Dogoter Varvara, reprezentată de avocatul Bolocan Ludmila, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Comisiei de Litigii de pe lângă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Consiliului de control și revedere din cadrul Consiliului Național pentru determinarea dezabilității și capacității de muncă, Comisiei teritoriale de control cu privire la anularea raportului nr. 850 din 12 iulie 2017, anularea deciziei Consiliului de control și revedere din cadrul Consiliului Național pentru determinarea dezabilității și capacității de muncă din 04 septembrie 2017, anularea deciziei Comisiei de litigii de pe lângă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale din 16 octombrie 2017, obligarea părților de a repune în drepturi reclamanta și a aprecia corect gradul de invaliditate în termen, în baza documentelor medicale și investigațiilor existente și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că începând cu anul xxxxx, este invalidă, din cauza traumelor suferite într-un accident rutier. După accident nu a mai putut exercita meseria pe care o avea, cea de transportator, xxxxxxxxxxxx.

A susținut reclamanta că a suferit mai multe intervenții chirurgicale, xxxxxxxx motiv din care are nevoie de condiții speciale pentru a-și asigura o viață sănătoasă și nu poate să consume alcool. După accident rutier a lucrat în laborator, însă în anul 2001 s-a lovit cu capul de gheață și ca urmare starea sa de sănătate s-a înrăutățit. În anul 2006 a

fost disponibilizată de la locul de muncă după care s-a înscris la Agenția Națională pentru ocuparea forței de muncă și s-a aflat în căutarea unui loc de muncă între anii 2006-2012.

Reclamanta a menționat că în anul 2013 medicul i-a schimbat diagnosticul neurologic și i s-a acordat gradul xxxx de invaliditate, fără termen. După stabilirea diagnosticului de către medicul neurolog, Dogoter Varvara a înaintat cerere Ministerului Muncii și a solicitat o altă comisie de expertizare a gradului de dezabilitate.

În anul 2014 a fost expertizată din nou de Comisia Teritorială Buiucani, fiindu-i stabilit diagnosticul xxxxxx, pentru a se stabili că are mai multe maladii. După această expertizare gradul de invaliditate al reclamantei nu a fost schimbat. La 12 iulie 2017, reclamanta a fost expertizată din nou de Comisia Teritorială Buiucani, care i-a stabilit diagnosticul „xxxxxxx”, la care s-au adăugat alte maladii precum xxxxxx

A relatat reclamanta că la 19 august 2017, i-a fost adus la cunoștință certificatul de invaliditate de gradul xxx xxxxx, pe un termen de 1 an, iar termenul care era stabilit anterior pe viață și în neurologie și în traumatologie, a fost exclus. Astfel, a contestat deciziile comisiei teritoriale și de control la Comisia de litigii, însă, contestația a fost respinsă. Nu este de acord cu constatările comisiei, susținând că, expertizarea nu a fost făcută pe deplin or, consiliul de control a stabilit un punctaj redus fiindu-i lezat dreptul de a răspunde la întrebările din chestionar.

Prin urmare, s-a invocat că starea de sănătate reală a reclamantei nu corespunde cu evaluarea făcută de consiliul național de control și gradul mediu acordat, deoarece, documentația medicală și investigațiile efectuate de către instituțiile medicale acreditate demonstrează că starea de sănătate este de grad xxxx și fără termen.

La 30 noiembrie 2017, Dogoter Varvara s-a adresat cu cerere prealabilă către pârâți, însă, cererea sa a rămas fără răspuns.

Reclamanta a considerat că suferă de xxxxx care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, atât la activitatea de muncă, cât și la viața socială, care indică la un grad de dezabilitate de nivel accentuat fără termen. Din aceste considerente, nici unul din organele abilitate nu au apreciat corect gradul de dezabilitate, examinând superficial documentația medicală prezentată, fără a ține cont de maladiile indicate în certificatele medicale, diagnosticări făcute de instituții medicale specializate.

Totodată, reclamanta a susținut că în rezultatul acțiunilor ilegale ale pârâților, a fost cauzată o anumită stare de stres și incomodități, motive din care s-a considerat îndreptățită să solicite instanței și repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilegale ale pârâților.

Prin hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Dogoter Varvara și s-a anulat raportul nr. xxx al Comisiei de control sectorul Buiucani din 12 iulie 2017, s-a anulat decizia Consiliului de control și de revedere din cadrul Consiliului Național pentru Determinarea dezabilității și capacității de muncă din 14 septembrie 2017 și decizia Comisiei de litigii de pe lângă Ministerul Muncii și Protecției Sociale din 16 octombrie 2017, s-au obligat pârâții să repună în drepturi reclamanta, Dogoter Varvara și să aprecieze corect gradul de invaliditate și termenul, în baza documentelor medicale și investigațiilor existente, s-a încasat în mod solidar de la Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Consiliul Național pentru determinarea dezabilității și capacității de muncă în beneficiul Varvarei Dogoter suma de 2000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, acțiunea depusă de Dogoter Varvara a fost respinsă.

În motivarea soluției sale instanța de fond a concluzionat că pârâții nu au demonstrat prin probe concludente că începând cu data de 09 august 2017, când Varvarei Dogoter i s-a atribuit gradul xxxxx de invaliditate și până în data de 04 septembrie 2017, starea de sănătate a reclamantei s-a îmbunătățit atât de considerabil că, Comisia a încadrat reclamanta în grad mediu de dizabilitate, fără termen, iar capacitatea de muncă a acesteia constituia xxxx A mai precizat instanța de judecată că rolul nemijlocit al Statului este acela de a avea grijă de cetățenii săi, în special a celor cu dezabilități și de a le asigura un trai decent fără a pune la bază diverse formalități.

Prin decizia din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, apelurile declarate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, de Comisia de Litigii de pe lângă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și de Consiliul Național pentru determinarea dezabilității și Capacității de Muncă, au fost admise, a fost casată hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și emisă o hotărâre nouă prin care cererea de chemare în judecată depusă de Dogoter Varvara împotriva Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Comisia de Litigii de pe lângă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Consiliului Național pentru determinarea dezabilității și Capacității de Muncă cu privire la anularea raportului comisiei de control, obligarea de a repune în drepturi și încasarea prejudiciului moral, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a concluziona astfel, Curtea de Apel Chișinău a invocat că argumentele expuse de către Dogoter Varvara în cererea de chemare în judecată, au un caracter declarativ și sunt lipsite de suport juridic, așa cum în cursul judecării cauzei s-a stabilit că actele administrative contestate au fost emise cu respectarea procedurii, respectarea competenței și respectarea cadrului legislativ pertinent.

A mai susținut instanța de apel că deoarece au fost respinse solicitările reclamantei cu privire la anularea actelor administrative, urmează a fi respinse și solicitările cu privire la repararea prejudiciului moral, așa cum aceste cerințe sunt subsecvente cerinței de bază și pot fi admise doar în cazul constatării ilegalității actelor contestate.

La 15 ianuarie 2020 Varvara Dogoter, reprezentată de avocatul Bolocan Ludmila, a declarat recurs nemotivat, iar ulterior la data de 06 februarie 2020 a declarat recurs motivat împotriva deciziei din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei decizii noi prin care să fie menținută hotărârea instanței de fond.

În motivarea recursului recurenta a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea și a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

A susținut recurenta că Curtea de Apel Chișinău, a apreciat greșit, ca fiind legale acțiunile intimaților, deoarece ei nu au contestat în termen de o lună Decizia Consiliului Teritorial din 16 iunie 2014 pentru determinarea Dezabilității și Capacității de muncă.

A susținut că toate înscrisurile au fost anexate la materialele cauzei în număr de 39 printre care și actele ce vizează starea de sănătate a recurente. Astfel, aprecierea gradului de invaliditate urma să fie dată de către intimați, conform instrucțiunii privind modul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, potrivit criteriilor stipulate la pct. 16 și anume pornind de la gravitatea deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate și restricții de participare.

A mai indicat că raportul Comisiei de control conține date eronate, deoarece Varvara Dogoter nu a fost audiată cu privire la cele 36 de întrebări, în baza cărora sa calculat capacitatea de muncă și gradul de invaliditate.

La 18 februarie 2020 Varvara Dogoter a declarat recurs suplimentar împotriva deciziei din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei decizii noi prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată.

A susținut recurenta că au fost aplicate eronat normele dreptului material și procedural și nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată.

A mai relatat recurenta că rapoartele au fost îndeplinite cu încălcări și că Comisia de Control a trimis raportul fără număr, fără calcule la Comisia de Litigii și că diagnosticul traumatologic nu a fost desfășurat pe deplin.

La 21 februarie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Comisiei de Litigii de pe lângă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Consiliului Național pentru determinarea dezabilității și Capacității de Muncă, copiile recursurilor declarate de Varvara Dogoter, reprezentată de avocatul Bolocan Ludmila și de Varvara Dogoter, împotriva deciziei din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Conform avizelor de recepție anexate la materialele dosarului, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Comisia de Litigii de pe lângă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Consiliul Național pentru determinarea dezabilității și Capacității de Muncă, au luat cunoștință de copia recursului declarat.

La data de 13 martie 2020 Consiliul Național pentru determinarea dezabilității și Capacității de Muncă și Comisia de Litigii de pe lângă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, a depus referință la recursul declarat de Dogoter Varvara, prin care au solicitat respingerea recursului cu menținerea în vigoare a deciziei 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod, Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 a fost abrogată.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În contextul prevederilor art. 245 din același cod, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces la data de 22 ianuarie 2020 și a fost recepționată de către Dogoter Varvara la 27 ianuarie 2020 și de către Bolocan Ludmila la data de 28 ianuarie 2020.

Prin urmare, recursurile declarate de către Dogoter Varvara, reprezentată de avocatul Bolocan Ludmila la 06 februarie 2020 și de către Dogoter Varvara la 18 februarie 2020, au fost depuse în termenul prevăzut de lege.

Având în vedere că prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

Examinând temeiurile recursurilor depuse de Varvara Dogoter, reprezentată de avocatul Bolocan Ludmila, în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că recursurile depuse de Varvara Dogoter, reprezentată de avocatul Bolocan Ludmila, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile enunțate se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea

a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului că, nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibile recursurile depuse de Varvara Dogoter, reprezentată de avocatul Bolocan Ludmila.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursurile depuse de Varvara Dogoter, reprezentată de avocatul Bolocan Ludmila, se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh